

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

**ПРОГРАМА
комплексного екзамену за фахом
для випускників першого (бакалаврського) рівня
галузі знань – 29 «Міжнародні відносини»
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»**

Івано-Франківськ – 2019

Програма комплексного екзамену за фахом для випускників першого (бакалаврського) рівня галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» відповідає освітній програмі підготовки бакалавра та програмам курсів «Міжнародні економічні відносини», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», «Міжнародна економіка (англ. мовою)», «Іноземна мова (з спеціальності)», які входять до комплексного кваліфікаційного екзамену.

Програму підготували:

з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

_____ д.е.н., проф. Михайлишин Л.І.

з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства»

_____ д.е.н., проф. Сталінська О.В., к.е.н., доц. Дідченко О.І.

з дисципліни «Міжнародна економіка (англ. мовою)»

_____ к.е.н., доц. Родіна О.Г., ст. викл. Коровчук Ю.І.

з дисципліни «Іноземна мова (з спеціальності)»:

_____ викл. Благун С.І.

Програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин

Протокол № 1 від «28» серпня 2019 р

Розглянуто і доповнено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин

Протокол № 8 від «28» січня 2020 р.

завідувач кафедри

д.е.н., проф. _____

Михайлишин Л.І.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Організаційно-методичні вказівки.

Комплексний екзамен з фаху передбачає виконання комплексу атестаційних завдань і є формою кваліфікаційних випробувань щодо об'єктивного визначення рівня якості освітньої та професійної підготовки випускників ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ОР «бакалавр» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

Метою екзамену є визначення рівня знань у студентів, отриманих з фундаментальної і спеціальної підготовки та використання їх для забезпечення рівня фахової підготовки.

Для досягнення поставленої мети в рамках проведення екзамену є теоретичні та практичні завдання.

Інформаційною базою формування засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки є змістові модулі програм фахових навчальних дисциплін, що формують систему компетенцій бакалавра з міжнародних економічних відносин. Склад фахових навчальних дисциплін для комплексного екзамену складають: «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна економіка (англ. мовою)», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», «Іноземна мова (з спеціальності)»

Комплексний екзамен за фахом складається з двох частин:

Перша частина – перевірка знань теорії та практики, що дозволяє перевірити сформованість фахових умінь та навичок

Друга частина - формує уміння та компетентності, які забезпечують здатність фахівця до професійних комунікації українською та іноземними мовами

Тривалість екзамену – 4 академічні години.

Теоретична частина та практична частина оформлюється в письмовій формі.

Критерії оцінювання результатів складання державного екзамену здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в університеті системою контролю знань:

- за національною (4-х-бальною) шкалою: (відмінно; добре; задовільно; незадовільно).

- за 100-бальною шкалою:

90 – 100 балів – відмінно – відмінне виконання з незначними помилками,

80 – 89 балів – добре – вище середніх стандартів, але з деякими помилками;

70 – 79 балів – добре – в цілому змістова робота зі значними помилками;

60 – 69 балів – задовільно – чітко, але зі значними недоліками;

50 – 59 балів – задовільно – виконання відповідає мінімальним критеріям;

менше 50 балів – незадовільно.

Підсумкова оцінка комплексного державного іспиту є середньозваженою оцінок за кожен вид екзаменаційних завдань.

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» забезпечує членів екзаменаційної комісії еталонними рішеннями контролюючих завдань фонду засобів оцінювання.

1.2. Порядок проведення державного комплексного кваліфікаційного екзамену з напряму підготовки «Міжнародні економічні відносини».

Для проведення державної атестації випускників Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника за ОР "Бакалавр" на факультетах створюються Екзаменаційні комісії. Екзаменаційна комісія створюється як єдина для денної, заочної форм навчання і складається із трьох чоловік (голова ЕК і двох членів комісії). Терміни проведення державної атестації визначаються навчальними планами підготовки фахівців та графіком навчального процесу. Державну атестацію проходить кожен студент після повного виконання ним навчального плану за відповідним освітнім рівнем. Комплексний кваліфікаційний екзамен проводиться у усній формі для студентів денної і заочної форми навчання.

Функціями та обов'язками Екзаменаційної комісії є:

- комплексна перевірка й оцінка науково-теоретичної та практичної фахової підготовки студентів-випускників (бакалавра), з метою встановлення відповідності їх кваліфікаційного рівня вимогам державних та галузевих стандартів, навчальним планам і програмам підготовки;
- вирішення питань про присвоєння випускникам відповідної кваліфікації та видачу диплома (звичайного зразка чи з відзнакою);
- розробка пропозицій щодо подальшого поліпшення якості підготовки фахівців з відповідної спеціальності.

Засідання Екзаменаційної комісії оформляються протоколами за встановленою формою. В протоколах відображається оцінка, отримана студентом під час державної атестації, рішення комісії про присвоєння студенту кваліфікації за відповідною галуззю знань, напрямом підготовки та про видачу йому диплому (загального зразка чи з відзнакою).

1.3 Структура екзаменаційного завдання.

Структура екзаменаційного завдання складається із чотирьох питань і структуровані кейси.

1.4 Перелік дисциплін, що включені до екзамену.

Програма державного комплексного кваліфікаційного екзамену складена на основі програм професійно-орієнтованих дисциплін, які входять в план підготовки бакалавра з спеціальності 292 «Міжнародна економічні відносини»:

На державну атестацію виносяться дисципліни:

- міжнародні економічні відносини;
- зовнішньоекономічна діяльність підприємства;
- міжнародна економіка (англ. мовою);
- іноземна мова (з спеціальності);

2. ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

2.1.1. Перелік питань, що виносяться на комплексний екзамен з фаху з навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини»:

1. Суть міжнародних економічних відносин.Об'єкти і суб'єкти міжнародних економічних відносин.
2. Форми та рівні розвитку міжнародних економічних відносин
3. Принципи і особливості розвитку сучасних міжнародних економічних відносин
4. Середовище міжнародних економічних відносин
5. Міжнародна торгівля як форма міжнародних економічних відносин
6. Особливості міжнародної торгівлі в сучасних умовах
7. Методи міжнародної торгівлі
8. Методи регулювання міжнародних торгово-економічних відносин
9. Особливості функціонування та структура міжнародного фінансового ринку
10. Міжнародний ринок цінних паперів
11. Сутність і форми міжнародного технологічного обміну
12. Особливості міжнародного технологічного обміну в сучасних умовах
13. Міжнародний ринок інжинірингових послуг
14. Міжнародне регулювання ринку технологій
15. Особливості міжнародного технологічного обміну в Україні
16. Специфіка міжнародних транспортних відносин
17. Суть і мотивація міжнародного бізнесу
18. Види міжнародного бізнесу
19. Основні суб'єкти міжнародного бізнесу
20. Рівні правового регулювання міжнародного бізнесу
21. Поняття «валютні відносини» та «світова валютна система»
22. Валюта та валютний курс
23. Суть та форми міжнародних розрахунків.
24. Платіжний баланс та його структура
25. Рівновага платіжного балансу
26. Поняття і види міжнародних розрахунків та способи платежів.
27. Види документів при міжнародних поставках
28. Сутність та структура платіжного балансу
29. Сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства
30. Наслідки світових глобалізаційних процесів.

2.1.2. Список рекомендованої літератури для підготовки питань що виносяться на комплексний екзамен з фаху з навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини»:

1. Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. Навч. посібник: Міжнародні економічні відносини. К.: Центр учбової літератури, 2013. 256 с.
2. Міжнародна економіка: Підручник / За ред. А.О.Задой, В.М.Тарасевича. – К.: ЦУЛ, 2012. – 416 с.
3. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 192 с.
4. Міжнародна макроекономіка: Навч. посіб. Вид. 3-тє, перероб. та доп. / Ю.Г.Козак, Ю.М.Пахомов, Н.С.Логвінова та ін. – К.: ЦУЛ, 2012. – 400 с.
5. Міжнародна мікроекономіка: Навч. посіб. Вид. 3-тє, перероб. та доп. / Ю.Г.Козак, Ю.М.Пахомов, Н.С.Логвінова та ін. – К.: ЦУЛ, 2012. – 368 с.
6. Міжнародні економічні відносини. Навч. посібник. /Ю.Г.Козак, М.А.Заєць, Т.Спореk, А.Gribinsea , т. ін. – Одеса- «ТОВ.ПЛУТОН » , 2016. – 352 с.
7. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник [для студ., аспірантів вищих навч. закладів] / О.С. Передрій. 4-те вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2008. 264с. : іл. (Вища освіта ХХІ століття)
8. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Н.Б. Даниленко. – Вид. 7-ме. – К.: Знання, 2008. – 406 с.
9. Міжнародна економіка: навч. посіб. / За ред.. Г. Е. Гронтковської / Г. Е. Гронтковська, О. І. Ряба, А. М. Венцурик, О. І. Красновська. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 384 с. .
10. Сазонець О. М. Інформатизація світогосподарського розвитку: навч. посіб. / Сазонець О. М. – К.: Центр учбової літератури, 2008 – 224 с
11. Новий світовий економічний порядок та глобальні виклики для України: моногр. [В. Козюк, А. Крисоватий, Є. Савельєв та ін.]; за наук. ред. проф. А. Крисоватого і Є. Савельєва. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 504 с.
12. Філіпенко А. С. МЕВ: історія: Підручник. К.: Либідь, 2006. 392с
13. Романчиков В.І., Романченко І.О. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ЦУЛ, 2008. 256 с.

2.2.1. Перелік питань, що виносяться на комплексний екзамен з фаху з навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства»:

1. Зміст та методологія аналізу зовнішньоекономічної діяльності.
2. Нормативно-правове забезпечення зовнішньоекономічної діяльності України.
3. Механізм регулювання зовнішньоекономічної діяльності України.
4. Зовнішня торгівля як основна форма зовнішньоекономічної діяльності: показники, форми, методи.
5. Суб'єкти, принципи та об'єкти зовнішньоекономічної діяльності.
6. Методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
7. Зміст, принципи та порядок укладання міжнародних господарських контрактів.
8. Базові умови поставок товарів. "Інкотермс-2010".
9. Типи і види МГК.
10. Банківські перекази та розрахунки чеками.
11. Відкритий рахунок та авансовані платежі.
12. Сутність, суб'єкти, принципи і форми міжнародного кредиту.
13. Системи оподаткування ЗЕД в Україні.
14. Митне регулювання ЗЕД в Україні.
15. Валютне регулювання ЗЕД в Україні.
16. Конкурентоспроможність товару на світовому ринку.
17. Сутність і форми спільного підприємства.
18. Показники ефективності ЗЕД.
19. Тарифне і нетарифне регулювання зовнішньої торгівлі.
20. Опишіть види контрактів та їх особливості.
21. Охарактеризуйте загальні, специфічні та національні принципи ЗЕД.
22. Поясніть трактування чинним Господарським кодексом України категорій "підприємство з іноземними інвестиціями" та "іноземне підприємство".
23. Охарактеризуйте органи державного регулювання ЗЕД та їх компетенцію.
24. Перерахуйте способи платежів у зовнішньоторговельних операціях.
25. Розкрийте особливості операцій з давальницькою сировиною в ЗЕД та порядок їх здійснення і регулювання.
26. Охарактеризуйте сутність експортно-імпортних операцій, їх класифікацію та методи здійснення.
27. Розкрийте сутність товарних, фондових та валютних бірж як регуляторів ЗЕД.
28. Розкрийте сутність трактування чинним Господарським кодексом України зовнішньоекономічних договорів (контрактів) та їх державної реєстрації.
29. Охарактеризуйте сутність міжнародних аукціонів і торгів, їх організацію та проведення.
30. Розкрийте види, форми, гарантії захисту та порядок здійснення іноземних інвестицій.

2.2.2. Список рекомендованої літератури для підготовки питань що виносяться на комплексний екзамен з фаху з навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства»:

1. Актуальні питання теорії та практики митної справи: [монографія] / за заг. ред. І.Г. Бережнюка. – Хмельницький.: ПП Мельник А.А., 2013. – 428 с
2. Алексеев И.С. Внешнеэкономическая деятельность: [учебное пособие] // И.С. Алексеев.. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2010. – 304 с.
3. Багрова І. В.. Міжнародна економічна діяльність України.: [навчальний посібник] // І.В. Багрова,, О.О. Гетьман,, В.Є. Власюк.. - К. : Центр навчальної літератури, 2004.- 384 с.
4. Вічевич А. М.. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства: [навч. посіб] //А. М. Вічевич.. - Львів: Афіша 2004.. – 140 с.
5. Гребельник О.П.. Основи зовнішньоекономічної діяльності: [підручник] // О.П.Гребельник. - Київ: Центр учбової літератури,, 2008.. - 432 с..
6. Гребельник О.П. Основи митної справи: [навч. посібник] / О.П. Гребельник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 600 с.
7. Дубініна А. А., Сорокіна С. В., Зельніченко О. І. Митна справа: [підручник] / А.А. Дубініна, С.В.Сорокіна, О.І.Зельніченко. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 320 с.
8. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства.: [навчальний посібник] // М.І.Дідківський.. - К.: Знання, 2006.. - 463 с..
9. Дроздова Г.М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства: [навчальний посібник] // Г. М. Дроздова. - К.: ЦУЛ, 2002. – 172 с.
10. Дунська А. Р. Зовнішньоекономічна діяльність.: теорія і практика: [навчальний посібник] // А. Р. Дунська.. - К. : Кондор, 2013. - 688 с.
11. Зінь Е.А. Основи зовнішньоекономічної діяльності: [підручник] // за ред. Е.А. Зіня. – К.: Видавництво «Кондор», 2009. – 432 с.
12. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства.: [підручник] // В. О. Новак, Т. Л. Мостенська, М. Г. Луцький та ін. - К. : Кондор, 2013. - 495 с.
13. Лук'яненко Д.Г.. Міжнародна інвестиційна діяльність: [підручник] // Д.Г. Лук'яненко, Б.В. Губський. – К.: КНЕУ, 2010.. – 426 с.
14. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: [навчальний посібник].. – Київ: «Центр навчальної літератури», 2004.– 376 с.
- 15.. Макогон Ю.В. Зовнішньоекономічна діяльність: організація,, управління,, прогнозування: [підручник].. – Донецьк: Альфа-прес, 2004.. – 344 с.
16. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: [навчальний посібник] // за ред. Мазаракі А.А. К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т,, 2012. - 824 с.
17. Митний кодекс України (із змінами і доповненнями) Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

2.3.1. Перелік питань, що виносяться на комплексний екзамен з фаху з навчальної дисципліни «Міжнародна економіка (англ. мовою)»:

1. What is International Economics.
2. How do firms go international.
3. What issues do international firms face.
4. Developed country vs Developing country.
5. Newly industrialized countries.
6. Economies in transition.
7. International trade in goods and services.
8. Balance of trade.
9. World price.
10. Autarky Self-sufficiency.
11. Mercantilism.
12. The Theory of Absolute Advantage Adam Smith.
13. The Theory of Comparative Advantage David Ricardo.
14. The Theory of Factor Proportions Eli Heckscher and Bertil Ohlin.
15. The Leontief Paradox Wassily Leontief.
16. Product Cycle Theory Raymond Vernon.
17. Imperfect Markets and Strategic Trade Paul Krugman.
18. The international financial market.
19. Segments of international financial markets.
20. FDI & TNC.
21. International Credit & International Debt.
22. International labor migration: main forms and reasons.
23. International labor migration: Impact on Receiving Countries & Impact on Sending Countries.
24. Exchange rate. Currency parity. Currency quotation.
25. World monetary system evolution.
26. UE, The World Bank Group, IMF, UNCTAD, WTO.
27. Types of economic systems in the world.
28. Indicators of development of the world economy.
29. Global Competitiveness of the world economy subjects.
30. Limited resources in the global economy.

2.3.2. Список рекомендованої літератури для підготовки питань що виносяться на комплексний екзамен з фаху з навчальної дисципліни «Міжнародна економіка (англ. мовою)»:

1. Міжнародна економіка : підруч. (для бакалаврів спеціальності «економіка») / Є. В. Савельєв, І. Я. Зварич. - (вид. 4-те, переробл. та допов.). - Тернопіль : ТНЕУ, 2018. - 424 с.
2. Рожкова Т. С. Міжнародна торгівля: підручник. - К.: КиМУ, 2015. - 665 с.
3. Савельєв Є. В. Міжнародна економіка: теорія міжнародної торгівлі і фінансів: Підручник для магістрів з міжнародної економіки. - Тернопіль: Економічна думка, 2000. 450 с.
4. Стройка Т. В. Міжнародні організації: навчальний посібник / Т. В. Стройка. - К: Кондор-Видавництво, 2016. - 249 с.
5. Dr. Ahmet Incekara, Mesut Savrul. The Effect of Globalization on Foreign Trade and Investment in Eurasian Countries. – International Conference on Eurasian economies 2012, session 2A: International Trade. – <https://www.avekon.org/papers/485.pdf>
6. Helen V. Milner. Globalization, Development, and International Institutions: Normative and Positive Perspectives. – Review Essay December 2005 Vol. 3/No. 4. – https://faculty.georgetown.edu/jrv24/milner_05.pdf
7. John W. McArthur & Eric Werker. Developing countries and international organizations: Introduction to the special issue. – Springer. – https://www.researchgate.net/publication/301733885_Developing_countries_and_international_organizations_Introduction_to_the_special_issue
8. Sarker M., Islam S. Milner. International Migration on Socio-Economic development in Bangladesh. – European Review of Applied Sociology, Vol. 11, No. 16, Year 2018 – <https://content.sciendo.com/view/journals/eras/11/16/article-p27.xml>
9. Muhammad Akram Ch., Muhammad Asim Faheem, Muhammad Khyzer Bin Dost, Iqra Abdullah. Globalization and its Impacts on the World Economic Development. – International Journal of Business and Social Science Vol. 2 No. 23 [Special Issue – December 2011]. – https://ijbssnet.com/journals/Vol_2_No_23_Special_Issue_December_2011/36.pdf
10. Sunday Esoso Nsed Ebuye. The Politics of International Economic Relations. – International Journal of Political Science (IJPS) Volume 4, Issue 1, 2018, PP 18-27 – <https://www.arcjournals.org/international-journal-of-political-science/volume-4-issue-1/3>
11. Vijayasri G.V. The importance of international trade in the world – International Journal of Marketing, Financial Services & Management Research. Vol.2, No. 9, September (2013) – <https://pdfs.semanticscholar.org/0c65/06f1ab891cb40206230f6d841cb7e11796a7.pdf>

2.4.1. Перелік питань, що виносяться на комплексний екзамен з фаху з навчальної дисципліни «Міжнародна економіка (англ. мовою)»:

Лексичні теми

1. Риси та навички доброго оратора/комунікатора
2. Світові бренди
3. Побудова міжособистісних стосунків.
4. Риси успішних людей та компаній
5. Особистісні мотиваційні фактори
6. Ризик та його особливості
7. Стилi управління та їх класифікація
8. Командна робота та тимбілдінг
9. Корпоративні фінанси
10. Робота з клієнтами
11. Управління ризиком та кризами в компанії
12. Злиття та поглинання компаній

Усна частина

1. Налагодження міжособистісних відносин в колективі
2. Вирішення конфліктних ситуацій
3. Взаємодія в бізнес-середовищі
4. Ведення переговорів
5. Холодні дзвінки
6. Досягнення домовленостей
7. Презентація бізнес-плану
8. Активне слухання
9. Ораторське мистецтво ведення переговорів

Письмова частина

1. Написання службового листа
2. Написання прес-релізу
3. Написання анотації
4. Написання рецензії
5. Написання службової записки
6. Написання звіту
7. Написання плану
8. Написання оголошення
9. Написання CV
10. Редагування невідомого тексту

2.4.2. Список рекомендованої літератури для підготовки питань що виносяться на комплексний екзамен з фаху з навчальної дисципліни «Міжнародна економіка (англ. мовою)»:

1. Financial times : веб-сайт. URL: <http://www.ft.com>
2. Murphy R. English grammar in use. – Cambridge University Press, 2019.
3. Vince M. Macmillan Grammar in Context. Advanced / M. Vince. London : Macmillan, 2009.
4. Аракин В. Д., Новикова И. А., Аксенова-Пашковская Г. В. и др. Практический курс английского языка / В. Аракин, И. Новикова, Г. Аксенова-Пашковская. Москва: Владос, 1991.
5. Барановська Т. В. Граматика англійської мови / Т. Барановська – Київ : ВП Логос-М, 2006.
6. Борисенко І. І., Євтушенко Л. І., Дайнеко В. В. Англійська мова в міжнародних документах і дипломатичній кореспонденції / І. Борисенко, Л. Євтушенко, В. Дайнеко. Київ : Логос, 1999
7. Каушанская В. Л. и др. Грамматика английского языка / В. Каушанская. Москва, 2000.
8. Каушанская В. Л. и др. Сборник упражнений по грамматике английского языка / В. Каушанская – Москва : Страт, 2000.
9. Мороховский А. Н., Воробьева О. П., Лихошерст Н. И., Тимошенко З. В. Стилистика английского языка / А. Мороховский, О. Воробьева, Н. Лихошерст, З. Тимошенко. К. : Высшая школа, 1991.
10. Разинкина Н. М., Гуро Н. И., Зенкович Н. А. Международные контакты / Н. Разинкина, Н. Гуро, Н. Зенкович. М. : Высшая школа, 1992.
11. Турчин Д. Б. English for International Relations / Д. Турчин. Вінниця : Нова книга, 2011.
12. Турчин Д. Б. English for Politics / Д. Турчин. Львів : Видавництво Львівського університету, 2005.
13. Черноватий Л., Карабан В. та ін. Практичний курс англійської Л. Черноватий, В. Карабан. Вінниця : Нова книга, 2005.
14. Черноватий Л., Карабан В. та ін. Практична граматики англійської вправами / Л. Черноватий, В. Карабан. Вінниця: Нова книга, 2005.
15. Шолота Х. В., Антохів-Сколздра О. М. Political and Business English / Х. Шолота, О. Антохів-Сколздра. Львів : Видавництво Львівського університету, 2005